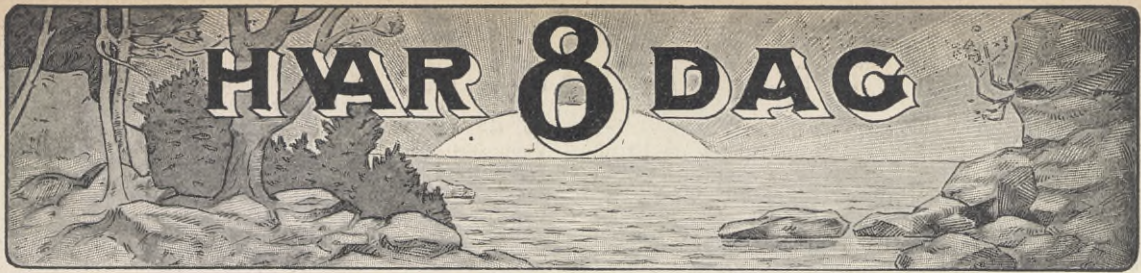

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

5TE ÅRG.

DEN 19 JUNI 1904.

N^O 38

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Carl Gustaf Patrik de Laval. — C. T. Odhner. — Skizzerna till Carl XV's ryttarstaty. — Tornedalens folkhögskola och dess kulturuppgift. — Gustafsdagen i Honnef. — Tvänne uppseendeväckande händelser i Stockholm. — Senaste fotografier från krigsskådeplatsen. — Sveriges första större automobiltäfling. — Skolfartyget Abraham Rydberg. — "Gamle Max berättar". III. Af Allen Macklin. — Veckans porträttgalleri. — Framstående 40-årig skolverksamhet. — En 80-årsdag, Gustaf Schröder. — Hugo Duhs.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

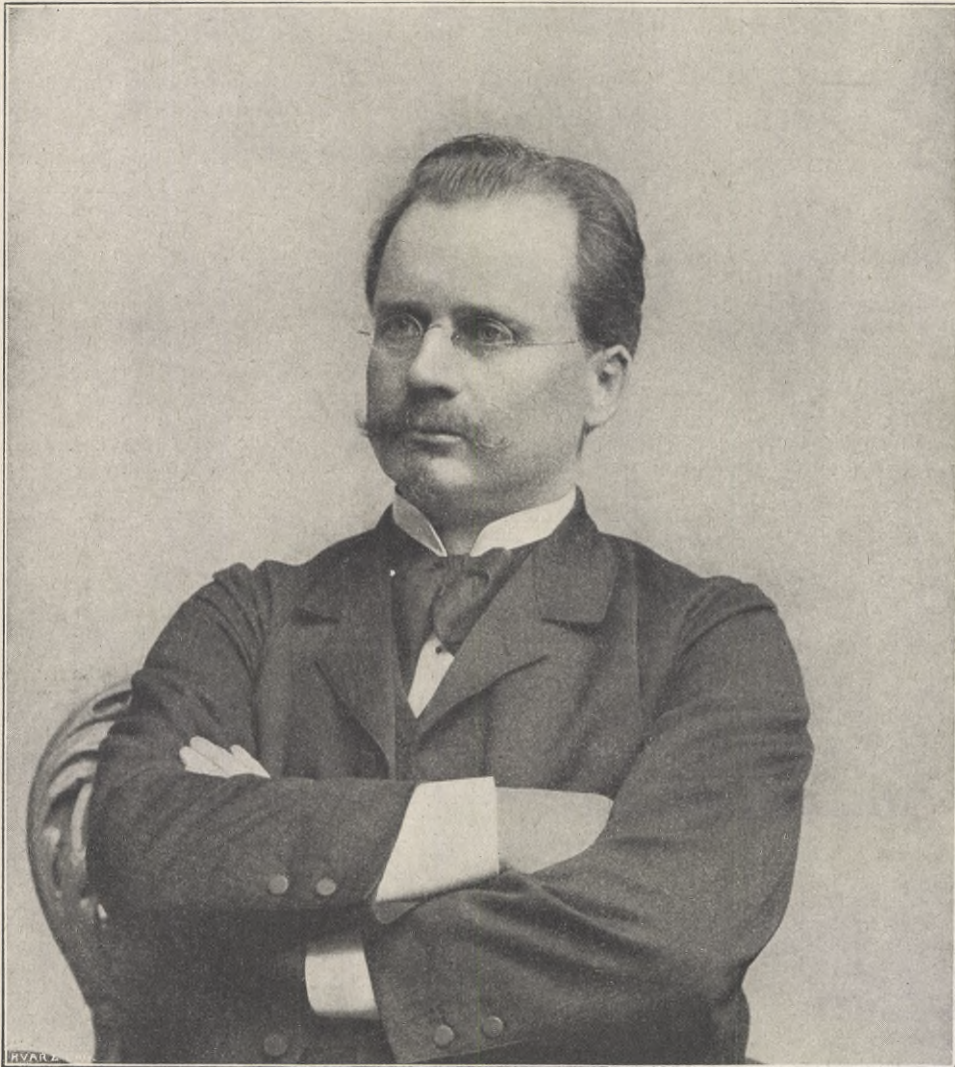

Foto. Florman, Stockholm.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Stålm.—Gbp

C. G. P. DE LAVAL.

FIL. DOKTOR. UPPFINNARE.

CARL GUSTAF PATRIK DE LAVAL.

En stor utmärkelse har i dagarna tillfallit vår berömda uppfinnare d:r Carl Gustaf Patrik de Laval. Föreningen af tyska ingenjörer har nämligen på sitt möte i Frankfurt-am-Main enhälligt beslutit att tilldela d:r de Laval Grashofmedaljen, uppkallad efter den tyske mekanikern Franz Grashof, född i Düsseldorf 1826 och död i Karlsruhe 1893 samt i många år ordförande i de tyska ingenjörernas förening, hvilken 1896 lät uppföra en minnesstod öfver den ryktbare professorn i Karlsruhe.

D:r de Laval är en af de nu lefvande svenskar, som åtnjuta världsrykte. Tillhörande en gammal fransk släkt, hvilkens förste med säkerhet kände stamfader 1622 kom till Sverige och ingick i armén, föddes d:r de Laval den 9 maj 1845 i Orsa socken i Dalarne. Hans fader var kaptenen vid Dalregementet och förste landtmätaren i Kopparbergs län Patrik Jacques Ludvig de Laval, gift med Johanna Elisabet Martin. Student i Uppsala 1863, tog L. 1866 afgangsexamen från Teknologiska institutet med högsta betyg inom mekaniska fackafdelningen. Den unge sällsynt begåfvade mannen var därefter en kortare tid anställd hos Stora Kopparbergs bergslags, men började så åter studera i Uppsala kemi, fysik och matematik samt promoverades 1872 till fil. d:r.

Med denna grundliga underbyggnad inträdde L. ånyo i Stora Kopparbergs bergslags tjänst och var 1872—74 ingenjör vid byggandet af svafvelsyrefabrik och kopparextraktionsverk i Falun. 1873—74 anlade han för egen räkning ett glasbruk, som dock snart måste nedläggas. Samma år uttog han sina första patent, för tillgodogörande af fosforsyremalmer och nickelmalmer.

Efter att ha varit privat konstruktör i Falun 1875 och ingenjör vid Klosters järnverk i Dalarne 1876—77, samt ha upfunnit en ny silbotten för bessemersblåsning och en ny galvaniseringspanna, begaf L. sig 1877 till Stockholm för att uteslutande hängifva sig åt experiment med hvad han länge grubblat öfver, nämligen centrifugalseparatorn. År 1878 kunde han också uttaga patent på en gräddskummare och 1879

på sin kontinuerliga centrifugalseparator. Samma år kom Aktiebolaget Separator till stånd, och den stora fabriken å Kungsholmen anlades. L. konstruerade vidare laktokriten, emulsorn och den kontinuerliga kärnan. Hvad Aktiebolaget Separator blifvit för svensk industri, behöver här icke särskildt betonas. Det är ju utan all fråga ett af Sveriges finaste industriella företag. Men i pekuniärt hänseende torde den snillrike uppfinnaren själf icke dragit någon synnerligen stor nytta af Separator.

L. har vidare grundlagt Olofströms stålpressningsfabrik, som blifvit en god affär. Längre experimenterade han med en snabbgående ångbåt af ny typ, men lyckades icke komma till önskad resultat. Däremot uppfann han en utmärkt ångtubin, som roterar ända till 30,000 hvarf i minuten, och en explosionsfri ångpanna. Aktiebolaget de Lavals ångturbin kom 1893 till stånd och följande år de Lavals glödlampsfabrik Svea samt 1895 Bångbro rörverk. 1895 och 1896 afprovades L:s mekaniska komjölkningsapparat laktator, och 1895 grundades ett bolag för exploiterande af den samma. Men laktator visade sig snart vara i praktiskt afseende mindre dugande.

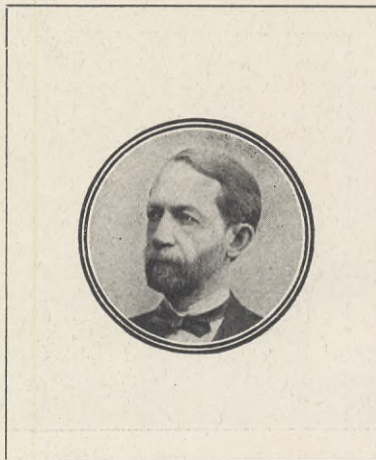
L. har ytterligare i flera år bedrivit omfattande experiment för att ur malmen på elektrisk väg direkt uttaga metallen och inköpte till detta ändamål i mitten af 1890-talet vattenfall i Norrland och mellersta Sverige.

Åren 1888—90 satt L. i Riksdagens andra kammare som representant för Stockholms stad och valdes 1893 af Kopparbergs läns landsting till ledamot i Första kammaren. Han är af utprägladt protektionistiskt skaplyne, men har tagit föga del i riksdagsdebatten. — L. är ledamot af vetenskapsakademien, hvars stora guldmedalj han erhöll 1892, samt hedersledamot af landtbruksakademien.

För Sveriges industri har d:r de Lavals arbete varit af den största betydelse, i det att den genom hans uppfinningar i hög grad utvecklats. Och det är att hoppas, att hans metodiska arbete skall bringa ytterligare många vackra skördar.

C. T. ODHNER. †

F. riksarkivarien *Clas Theodor Odhner*, f. 1836, afled d. 11 juni i Stockholm. H. 8 D. har förut innehållit helsidesbild och utförlig biografi öfver den framstående mannen. O., som 1860 som primus promoverades till fil. d:r, erhöll för sin graduallafhandling, "Bidrag till svenska städernas och borgarståndets historia före 1633", Geijerska priset. Samma år docent i historia vid Uppsala universitet, blef han 1865 adjunkt i ämnet i Lund och 1871 professor därstädes. 1887 blef Odhner Malmströms' efterträdare som chef för riksarkivet, från hvilken befattning han afgick 1901. Ledamot af Vetenskaps-Akademien samt en af de Aderton.

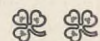

Kliché: Bengt Sjöbergström.

* 17 JUNI 1836 — † 11 JUNI 1904.

För den stora allmänheten är O. mest bekant genom sina historiska läroböcker, som allmänt begagnas både i våra lägre och högre skolor. Men O. har också, särskildt genom sin tyvärr oafslutade "Sveriges politiska historia under konung Gustaf III:s regering" visat sig vara en stor historiker, om han också icke haft några vidare nya synpunkter på förhållandena.

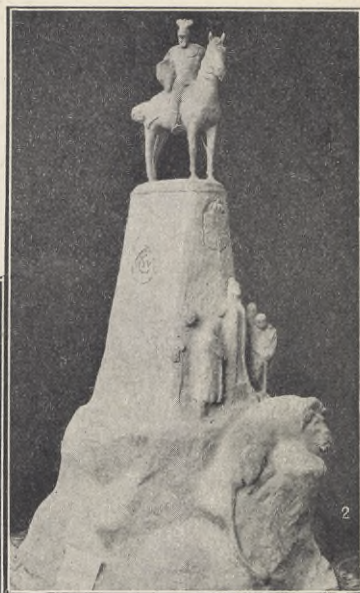
O. har äfven representerat Stockholms stad i Andra kammaren, där han var en af ledarne för Nya centern. Han var i allt synnerligen nitisk och human samt i hög grad anspråklös.

SKIZZERNA TILL CARL XV'S RYTTARSTATY.

1. GUSTAF MALMQUIST'S förslag, belöndadt med 2:dra pris.
2. H. WISSLERS OCH NILS ASPLUNDS förslag, belöndadt med 3:e priset.
3. Erhöll hedersomnämmande.
4. Platsen för den blifvande statyn vid infarten till Djurgården, ungefär där kandelabern står.

Sedan länge har en insamling pågått för att resa en ryttarstod öfver konung Carl XV i Stockholm. Priståflan har utlysts, och resultatet häraf föreligger nu. För täflan gällde följande bestämmelser:

”Täflingen omfattar såväl själfva statyn som postamentet, hvarjämte för de täflande står öppet att föreslå de anordningar å postamentet och i statyns närmaste grannskap, som kunna bidraga att höja statyns konstnärliga verkan. Statyn, som är afsedd för gjutning i brons, skall resas vid infarten till Djurgården å planen vid vägskälet framför Biologiska museet. Ryttarbildens skall utföras i husarregementet Konung Carl XV:s paraduniform. Underbyggnaden skall vara af granit eller annan hållbar stenart samt monumental.”

Fem prisskizzer ha inkommit, hvaraf den af hr Gustaf Malmqvist utförda belönats med andra priset, och en skizz af hr H. Wissler och Nils Asplund med tredje priset. Dessutom har en skizz erhållit hedersomnämmande. Något första pris utdelades icke.

På hr Malmqvists skizz är konungen framställd under en parad på Gärdet, medan trupperna tänkas defilera förbi; tredje pristagarne framställa konungen rak och stel, hållande tal till svenska folket. Man ser på postamentet moder Svea och de fyra stånden samt ett lejon.

H. S. 118 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Stålm.—Obg.

I den med hedersomnämmande utmärkta skizzen är det mera fart. Där spränger kungen fram i galopp, såsom han icke sällan gjorde ute på Djurgården. Också här ser man de fyra stånden. Antagligen kommer ingen af skizzerna, åtminstone i fullt oförändradt skick, till utförande.

TORNEDALENS FOLKHÖGSKOLA OCH DESS KULTURUPPGIFT.
ETT APROPOS MED ANLEDNING AF FERIEKURSERNA.

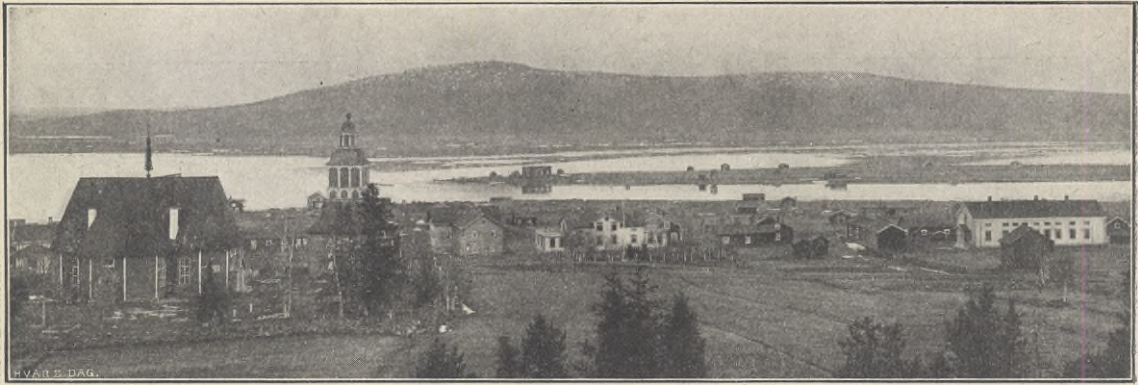

Foto. Mina Planting, Öfvertorneå.

UTSIKT ÖFVER MATARENGI (Öfvertorneå) Kyrkeby med den gamla kyrkan och folkhögskolan. I fonden midnattssolbåget Avasaksa på finska sidan af Torne älf.

ANMÄR: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Skåne—Öb.

De öfre delarna af Norrbottens län, icke minst de på utvecklingsmöjligheter rika gränstrakterna mot Finland, hafva under senare åren tilldragit sig en städse växande uppmärksamhet. Detta förhållande har framkallats af åtskilliga anledningar, bland hvilka det torde vara tillräckligt att erinra om oväntadt stora malmfyndigheter och tills vidare nästan obegränsade odlingsstillfällen af yppersta slag, norra stambanans föreslagna framdragande till gränsälven, försvenskning och skytterörelsen, egnahemsföretagen o. s. v. I allmänna medvetandet har numera den uppfattningen rotfäst sig, att vi i våra vidsträckt norra gränsmarker hafva en egendom, som af många orsaker kräver en klok och vårdsam förvaltning.

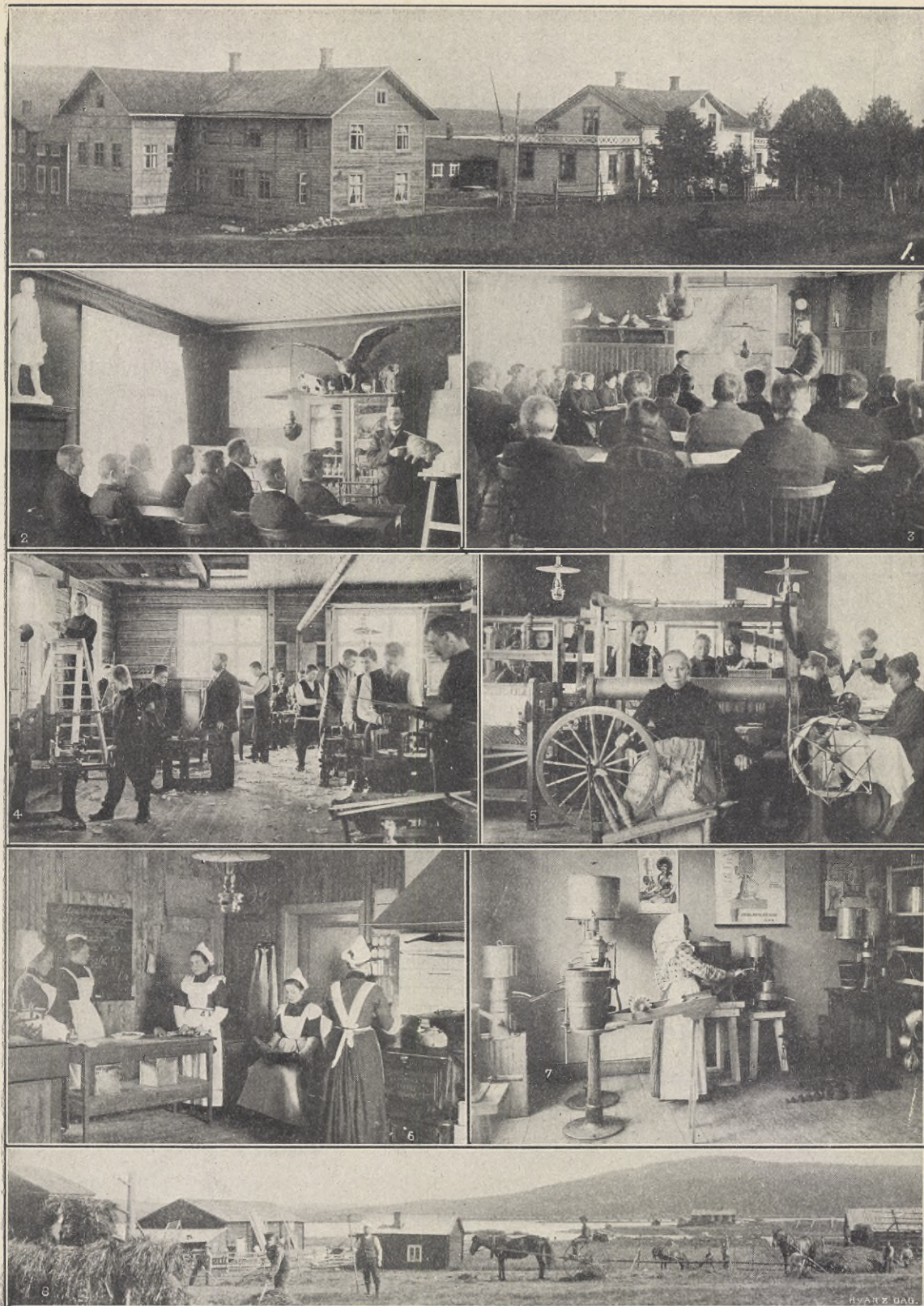
Haparanda stad har länge utgjort ett centrum för de kulturella sträfvanerna och försvenskningarbetet inom Tornedalen. Här öppnades nämligen — förutom det 5-klassiga läroverket — den 1 oktober 1875 ett med statsanslag underhållet *seminarium*, som har till uppgift att utbilda lärare och lärarinnor för småskolorna i våra finnbygder, där undervisning tidigare meddelades barnen på finska språket, men där lektionerna numera hållas på svenska i afsikt att åtminstone bland det uppväxande släktet vinna tvåspråkighet. Sammalunda är förhållandet beträffande folkskolorna. Vid utgången af år 1900 funnos i svenska finnmarken 44 folkskolor och 71 småskolor.

Ett kraftigt uppsving har det i dessa gränssorter högst betydelsefulla kulturarbetet rönt genom inrättandet i slutet på 1890-talet af folkhög- och landtmannaskolorna i Boden och Öfvertorneå. Den förra läroanstalten har af undertecknad redan skildrats i denna tidskrift, den senare må denna gång göras till föremål för en redogörelse med anledning af de *feriekurser* och nationella fester, som där vid gränsälvens mid-sommartiden komma att anordnas under vänlig medverkan af kända föreläsare från Stockholm och Uppsala. Om denna skola har offentligt yttrats, att hon har en alldeles särskild uppgift, utom folkhögskolornas vanliga, "nämligen att utbreda och befästa svensk odling och språkkunskap i gränsbygden". Här kunde också gärna blifvit sagdt, att hon genom sin landtmannakurs är af största betydelse för upphjälpande af ortens efterblifna jordbruk, kreatursskötsel och den mejerihandtering, hvar till ännu endast ansatser finnas.

Tillblifvelsen af Tornedalens folkhögskola och möjligheten till denna fortsatta verksamhet är i första hand resultatet af ortens domares och riksdagsmans, häradshöfding *Georg Kronlunds* intresserade bemödanden. Därjämte må såsom nitiske främjare af det genom folkhögskolan igångsatta utvecklingsarbetet nämnas folkhögskoleföreningens ordförande, landshöf-

ding *K. J. Bergström*, äfvensom folkskoleinspektören, kontraktsprosten *J. A. Nyman*. Folkhögskolan, som har till uppgift att hos ungdomen väcka kärlek till fosterland och hembygd, aktning för kroppsarbetet, lust för ett arbetsamt, redbart och nyktert lefnads-sätt, mottar såväl svensk- som finsktalande manlig och kvinnlig ungdom från hela öfre Norrland. Eleverna erhålla god praktisk undervisning i de vanliga folkhögskoleämnena, särskildt i sådana ämnen, som äro i värde för en jordbrukares son och dotter i öfre Norrland. På samma gång det allmänbildande och uppfostrande elementet i all folkhögskoleundervisning kommer till sin rätt, lägges stor vikt vid det enkla, praktiska arbetet i kök och väfsal, i verkstad och ladugård. Såväl manliga som kvinnliga elever deltaga i hemmamejerikursen. Efter afslutad folkhögskolekurs få de elever, som ämna genomgå landtmannaskolan, på sommaren under sakkunnig ledning deltaga i alla på skolhemmanet förekommande jordbruks- och nyodlingsarbeten. En dylik kurs förekommer eljest icke vid någon skola af detta slag i riket, där eljest endast teoretisk undervisning meddelas. Jordbrukskursen afslutas med en kortare studieresa i Norrbotten, hvartill stipendier erhållas. Landtmannaskolan har med sin omväxling af teoretisk undervisning och praktisk tillämpning fått just den organisation, som af våra främsta fackmän på detta område ansetts som den riktiga för en dylik skola i öfre Norrland, där det så mycket gäller att med de goda exemplens makt vinna terräng för nya idéer.

Ägare af denna intressanta folkinrättning vid gränsälven är *Tornedalens folkhögskoleförening*, hvari alla de, som lämnat bidrag till stiftelsen, äro medlemmar. Själftva hemmanets areal är något öfver 400 hektar, däraf 9 hektar öppen åker. Hemmanet föder 13 mjölkkor jämte ungdjur och 3 hästar. Mjölkkafkastningen utgör omkring 2000 liter pr ko om året. Gent emot det i Tornedalen eljest vanliga enskiftesbruket har vid skolhemmanet införts ett efter ortens förhållanden afpassadt växelbruk. Sålunda odlas i den högländta, varmare marken rotfrukter, korn, en mindre del råg, foderväxter och hafre eller blandsäd i ständig omväxling. Å myrjorden och å den mera frostländta fastmarken lägges hufvudsakligen an på foderskörd, hvarför mångåriga vallar här förekomma. De sista tre åren hafva från finnbygden hit upp företagits *jordbruksstudieresor*, som varit väl ägnade att sätta fart i älfdalens jordbruk. De första båda åren insamlades genom häradshöfding *Kronlunds* initiativ medel till att låta skolans elever företaga en studieresa till mellersta och södra Sverige. Sedan förekom en resa för jordbrukare från Tornedalen i allmänhet, hvartill staten

TORNEDALENS FOLKHÖGSKOLA: (1. Foto. de Vylder).

Klubb: Bengt Silfverpar...

Landtmannaskolans lärosal (2); Folkhögskolans lärosal, i katedern dir. L. de Vylder (3); Slöjdsalen (4); Väfskolan (5); Skolköket (6); Mejeriet (7); Slätter (8).

Fotografier 2-8 af Maria Planting, Öfvertorned.

och länets hushållningssällskap samfaldt lämnade bidrag. Studieresorna hafva blifvit ledda af skolans nitiske lärare, i jordbruk, agronom *M. Bergström*, som äfven jämte folkhögskolans vakne och upplyste föreståndare, direktör *Ludv. de Vylder*, anordnat af allmänheten mycket omtyckta landtmannamöten jämte utställningar i byarna och på skolan.

Skolnrättningen utgör redan en större byggnadskomplex, för hvilken vi i korthet vilja redogöra, dels medan denna skolas många vänner i skilda delar af landet däraf skola få en föreställning om organisationen här uppe i höga Norden, dels när vissa anordningar äro karaktäristiska för finnbygden. Hemanets gamla hufvudbyggnad inrymmer två skolsalar och ett rum för åtskilliga samlingar, undervisningsmateriel o. d., äfvensom bostäder för föreståndaren och de kvinnliga eleverna. Ekonomibyggnaden innehåller skolkök och matsal samt rum för mejerska, tjänarinnor och skolkökets föreståndarinna. Elevbyggnaden, uppförd hufvudsakligen med anslag af *Aug. Röhs*s i Göteborg, uppstår bostadsrum för 27 manliga elever och agronomen, äfvensom en rymlig och praktisk gymnastiksal och landtmannasal med bibliotek. Vidare ett hus med välsal, mejeri och bostad för rättare, slöjdlärare och slöjdlärlarinna samt ett annat med en stor snickeriverkstad. I öfrigt finnas ladugård (som dock nu tarfarv ombyggnad), badstu, smedja, båtshus, ria, bagarstuga, stolpbod, magasin o. s. v. samt därtill ett 20-tal lador och sommarladugård (kenttä) på fåbodstället.

Tornedalens kombinerade landtmanna- och folkhögskola öppnades den 15 oktober 1899 och har sedan dess öfvat en synnerligen nyttig och befruktande verksamhet i dessa aflägsna nejder, där upplysning och svenska väckelser äro af behovet påkallade. När skolan kom till, säges ett af de tidigare bygdeljusen haft en uppenbarelse i drömmen, att skolans föreståndare och lärare voro Baals präster. Såsom ett bevis på framåtskridande bör man under sådana förhållanden äga anledning tolka den försäkran, samme man numera afger, nämligen att det vore mycket lyckligt, om en dylik folkhögskola funnes i hvarje by. Äfven det äldre prästerskapet torde till en början sett skolan med oblidla ögon. Så t. ex. berättas det, att en präst i denna ort presterat följande katederblomma: "bildningen tränger in öfverallt, och jag står maktlös". Emellertid hafva förhållandena sedan dess förändrats, och i regel kan sägas, att skolan är föremål för mycken sympati och att hon däraf är förtjänt.

Naturligt är, att en skola sådan som den här ifrågavarande haft och har att kämpa med betydande äfven ekonomiska svårigheter. De anslag, som komma henne till godo från staten, landstinget och hushållningssällskapet, äro otillräckliga. Årliga totala utgiftsposten för läroanstalten är omkring 19,000 kronor, och då endast omkring 14,750 kronor inflyta genom anslag och ordinarie inkomster, måste skillnaden anskaffas på enskild väg, hvilket både är vanskligt nog och för öfrigt i längden alldeles olämpligt beträffande en skola af denna höga betydelse. Bland sina välgörare räknar skolan framlidne konsul *E. Broms* och öfverste *C. O. Bergman*, äfvensom grosshandlarna *August Röhs* och *M. Franckel*, professor *A. Quennerstedt* m. fl., som tid efter annan ihågkommit henne med vänliga gåfvor. Önskligt vore, om med snaraste en garantiförening kunde bildas till skolans upprätthållande, så att penningbekymren kunde aflägsnas. Till byggnaders fullbordande och inventariers anskaffande behöfvas nu medel — men för detta ändamål saknas tillgångar.

Tornedalens folkhögskola är ingen ensidig teoretisk läroanstalt, utan den lägger an på att utveckla

individerna till att i hvarje hänseende inom hans verksamhetsfält varda en kunnig och intresserad person, som har att ute i bygden låta hvad han vid skolan inhämtat komma vidare till allmän åtnad. Vid sidan af undervisningen hållas diskussioner och föredrag, hvilka senare äro omtyckta och besökas från hela orten, minnesfester och årligen en "nordisk fest till fädrens minne" firas vid skolan, och emellanåt företagas längre eller kortare utfärder, vintertiden på skidor, sommartiden till fots eller i båt, hvarvid sånger och lekar utföras och oskyldig glädje råder i de ungas leder. Skolans redan ganska betydande boksamling anlitas flitigt, och till kringliggande och äfven mera aflägsna orter i finnbygden försändas hela boklårar såsom "vandringsbibliotek" i syfte att intressera för bildande läsning i de hem, där man eljest sofver bort en god del af den långa vintern.

Ett utomordentligt stöd har skolan i länets outtröttligt nitiske styresman, landshöfding *K. J. Bergström*, som satt på sitt program att upphjälpa landbruket och höja företagsamheten med afseende å hemslöjden m. m. Genom hans initiativ hafva bildats *inköpsföreningar* socknevis, grundats *hemmejerier*, föredrag hållits i *slöjd* och *slöjdindustri*, anordnats utställningar o. s. v.

I samband med förestående redogörelse för Tornedalens folkhögskola må ändtligen skildras några företag och rörelser, som med henne äga samband och äro af synnerligt intresse, främst *egnahemsfrågan* i den bördiga älfvalden.

Konsul Broms hade, närmast därtill föranledd af häradshöfding Kronlunds upplysningar, år 1901 köpt och tillträdit en större ägokomplex i *Karungi* vid Torne älf, inalles åtta hemmansdelar i Karungi, fem hemmansdelar i Keräsjo, en ägolott Kukkola samt hela Keräsänkka by, inalles omkring 3,000 hektar, däraf halfva arealen utgöres af andel i en utgräfningsmyr. Denna myr skall nu torrläggas med understöd af statsmedel — dikena upptaga enligt planen en sammanlagd längd af 20 svenska mil, och företaget är det största i sitt slag i vårt land — och skall efter hufvudafdikningen uppdelas i kolonier, hvars framtida innehafvare själva få utföra detaljdikningen. Beträffande hemmansköpen må nämnas, att de af konsul Broms upprättade kontrakten äro mycket liberala. I vissa fall få nämligen de ursprungliga innehafvarne af hemmanet behålla inägorna och äbyggnaderna i 50 år eller till sin död, i andra fall har egendomen utarrenderats till de förra innehafvarne mot erläggande af skatten. Säljarne ha fått rikligen betaldt och i många fall köpt sig andra gårdar eller ock använt pengarna till att förbättra jordbruket och sin ställning. Ortens jordbruk har sålunda *icke*, såsom man sökt att göra troligt, gått tillbaka genom konsul Broms' hemmansförvärf, utan alldeles bestämdt i stället utvecklats, och afsikten med det hela har varit att genom den stora Keräsänkka afdikning och uppdelande i kolonat befordra bosättning och bärgning. Vid hufvudplatsen i Karungi har Broms år 1903 uppfört en ladugård för 112 kor, men framdeles behöfvas flere ladugårdar, som skola byggas år 1905. Innevarande år uppföres manbyggnad i två våningar samt bygges stall, ångmejeri, ångsåg och tegelbruk. Smöret försäljes i Malmberget och Gellivare. Förvaltare är agronomen *A. Nydahl*.

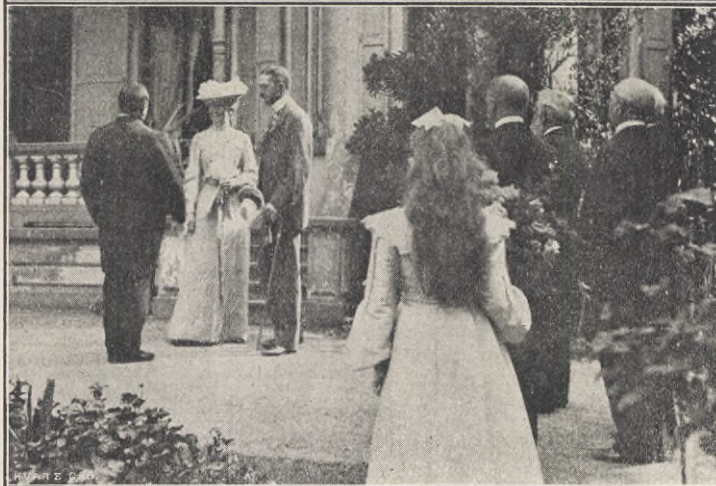
Det andra egnahemsföretaget i älfvalden skall grundas i *Haapakylä* i närheten af Öfvertorneå kyrkplats, där häradshöfding Kronlund såsom ombud för ett konsortium i Göteborg nyss inköpt ett hemman till kolonier för mindre jordbrukare, i hvilket hänseende elever från Tornedalens landtmannaskola företrädesvis skola komma i åtanke. Lotterna skola säljas

till billiga pris och under amortering på längre tid samt omfatta en viss areal odlingsmark (dels redan upptagen åker, dels jord för nybruk) och därjämte ett mindre skogsskifte till husbehof. Odlingshjälp skall lämnas för uppförande af byggnader, odlingar, anskaffande af redskap o. s. v., och redan i sommar påbörjas detta intressanta arbete, som torde blifva af stor betydelse för orten och förtjänade få flera efterföljare, ty på gynnsamma tillfällen och odlingsmöjligheter är här ingen brist.

Ett utslag af de senare årens kraftiga kulturarbete och kulturutveckling i Tornedalen är till sist de *ungdomsföreningar*, som i näjden uppstått och vanligen äro förbundna med en samlingslokal eller läsestuga samt bibliotek. Den första dylika föreningen bildades år 1898 i Kukkola, och sedermera hafva andra uppstått i Välikoski, Lapträsk och Koivukylä, hvarjämte en eller annan torde vara under bildning.

Dessa ungdomsföreningar erbjuda en fristad, dit man efter dagens släp kan bege sig för att i ro läsa en tidning eller en god bok, brevväxla med bekanta eller råkås till lek och oskyldig gamman. De äro ännu nya i denna ort och mötas af de äldre med en viss misstro, men deras betydelse är påtaglig, om de hållas i sund och ädel riktning. De kunde vara ett medel att bryta den intoleranta och egenrättfärdiga læstadianismen, som behärskar älfalden, och de kunde äfven befordra svenskt språk och svensk bildning genom dessa otvungna sammanträffanden på neutral mark. Af ortens yngre prästerskap och folkskolelärare omfattas de med lifligt intresse, enär de synas vara till gagn för uppfostringsarbetet, som ingalunda är afslutadt med att man lämnat folkskolan och skriftskolan, utan just då tar sin början i den kritiska ålder, som är af afgörande betydelse för karaktärsdanning och lif.

Hugo Samzelius.

Kliché: Kon. A.-B. Helsingforspar, Salm—Gö.

GUSTAFSDAGEN I HONNEF: Den 6 juni uppvaktades Kronprinsen och Kronprinsessan af Sverige—Norge, som f. t. vistades på besök hos drottning Sofia, af en manskör under anförande af herr Stang. Våra illustrationer visa uppvaktningen samt den af kronprinsparet disponerade villan. Bilden nederst till vänster är tagen da borgmästaren å staden Honnefs vägnar framför lyckönskningar till Kronprins Gustaf.

H. 8 D^a STOCKHOLMSFOTOGRAF.

RASET Å SÖDER.

Ett par uppseendeväckande händelser ha på den senaste tiden tilldragit sig i Stockholm. Natten mellan den 4 och 5 juni bortstulofs i K. Andersons juveleraffär vid Jakobstorg, alltså midt emot operan, juveler till ett värde af 68,000 kr. Tjufvarne hade lyckats bryta upp tjocka järndörrar åt gården till och hade med ett amerikanskt verktyg klippt af bastanta regler. Man bör lägga märke till, att platsen, där butiken ligger, utgör ett af Stockholms mest trafikerade ställen, som äfven nattetid sällan är folktomt. Ett dylikt djärf inbrott kan nästan sägas var "kontinentalt".

Den andra händelsen är af mera sorglig art. Den 8 juni sammanstörtade fyra källarhvalf, tillhörande

H. 8 D^a STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DÄR DEN STORA JUVELSTÖLDEN SKEDDE.

Kilch: Ken. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sklm—Gbg.

Gamla Vasabryggeriets byggnader, vid Björngårdsgatan på Söder, hvilka man höll på att rifva. Under hvalfven försiggick samtidigt grundläggning för en nybyggnad. Vid det fruktansvärda raset krossades tre af grundläggarna medan två af de öfriga arbetarne blefvo lifsfarligt skadade och sedan aflidit. Vår bild togs under utgrävandet af de vid raset förolyskade.

SENASTE FOTOGRAFIER FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

GENERAL KUROPATKIN MÖNSTRAR SINA TRUPPER VID LJAORYANG. Fotografien tagen den 5 maj.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Sthlm.—Gbg.

GENERAL KUROPATKIN och stab. Förstoring efter fotografien till vidstående bild. Troligen senaste porträtt af den man å hvilken Rysslands krigsöde f. n. hvilat.

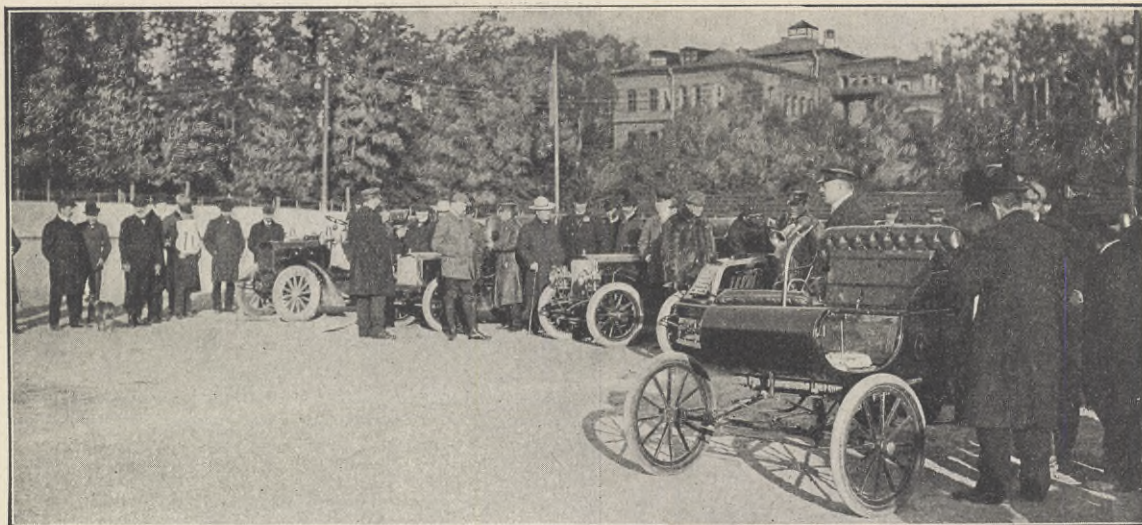
GENERAL KUROPATKIN OCH STAB VID JÄRNVÄGSSTATIONEN I MUKDEN, inväntande kinesiske vicekonungen.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Sthlm.—Gbg.

HVAR 8 DAGS ILLUSTRATIONER ÄRO UTFÖRDA EFTER FOTOGRAFIER. VÅRA KRIGSBILDER ÄRO TAGNA Å STRIDSPLATSERNA.

HVAR 8 DAG kopierar icke utländska tidningars tryckta illustrationer.

SVERIGES FÖRSTA STÖRRE AUTOMOBILTÄFLING.

HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

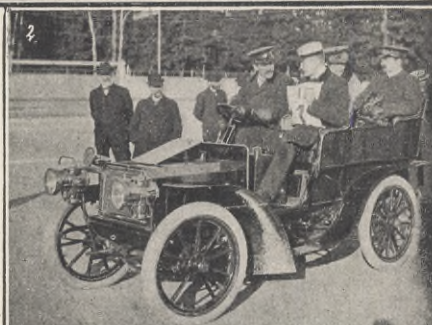
Sveriges första större automobiltäflan gick af stapeln söndagen den 12 juni. Färden gällde sträckan Stockholm—Uppsala—Stockholm och tillryggalades kortast på 6 timmar och 8 minuter. Den hvarje dylik täflan medföljande olyckan uteblef heller icke här: en person, ingenjör Sandberg, skadades svårt.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SKOLFARTYGET ABRAHAM RYDBERG samt dess befäl och besättning. Utgår i dagarna på sin vanliga sommarexpedition.

Kliché: Benzt Nilförsäkring

Kliché: Benzt Nilförsäkring

1. Starten kl. 5 söndags morgon.
2. En »tonneau» från E. C. Gjestvangs H. och F. Aktiebolag.
3. En »tonneau» från Vagnfabriksaktiebolaget Södertelje.
4. Ingenjör Jagdman å en oldsmobile.

GAMLE MAX BERÄTTAR.

III. LEKEN MED HJÄRTAN.

EN HISTORIA FRÅN PRÄRIEN, FÖR HVAR 8 DAG AF ALLEN MACKLIN.

Det led mot midsommartid och norrlandsbåtarne voro fulla af folk som skulle upp och se på midnatts-solen.

Det var mycken ungdom ombord på "Neder-Kalix" den resan och stämningen hög alltifrån begynnelsen. Men den nådde sin spets då de på Norrlandsturné staddo studentsångarne i Söderhamn tågade manstarka ombord i sina hvita mössor, höljda af blommor samt beledsagade af befolkningens välsignelser och förenade hurrarop; och från den rosenröda midnattsstund då båten gled ut från bryggan under tonerna af:

"Sätt maskinen i gång, herr kapten!

— kan det öfriga af färden endast betecknas som en enda lång karneval en brokig nordisk midsommarnattsdröm af galna upptåg och älskvärda orimligheter, hvarunder sången ljöd och dansen gick från akter till för och från för till akter under dygnets alla timmar. Och det var under dessa förhållanden som jag första gången hörde historien om Robert Maxwells gamla filt. — Man hade dansat klappdans och Rheinländer på däckets i sena sommarkvällen till tonerna af en från Skansen välbekant fiol, som händelsevis befann sig bland Upsalasångarnes reseffekter — till dess aftonrodnaden så småningom börjat öfvergå till morgonrodnad bortöfver det blanka Ålandshaf. Soluppgången lofvade att bli härlig. Ingen ville höra talas om att gå till kojs; men för en gång hade man fått nog af dansen — och sångenföraren, gripen af en plötslig ansvarskänsla gent öfver de hårdt anlitade tenorerna, uppträdde som despot och förbjöd all vidare sång för tillfället. Det blef en smula tyst och då den första morgonbrisen krusade vattnet kände en och annan med en liten rysning att natten var svalare än man lagt märke till medan man ännu hade dansens värme i blodet.

Gamle Max knackade betänksamt ur sin pipa och äntrade varligt ned på däckets efter att en stund däruppe från bryggan ha iakttagit situationen med vaken och uppmärksam fältherreblick.

"Litet kyligt på nattsidan" hördes den gamle kaptenens välvilliga stämma med den lustiga engelska brytningen. "Jojo men — det så är det — då solen gått ned och man dansat sig trött, då käns det liksom litet kallt — — det är så lifvets gång, det — — Får bjuda till att hålla hjärtat varmt ändå så godt en kan — — Och här ha vi Marie med filtarna. Jo visst hvad de behövas. Jo, prat kära, barn, det vet jag bättre — Var så god! — Här — och här — Ja, herrarne få vara snälla och hjälpa till. Så där ja — nu vardt det liksom litet bättre — — Men fröken Elsa där borta, då — — *Hvad för slag — räckte de inte till?* — Hör på, hon, lilla Marie, spring ner i min hytt och hämta upp gamle Hudson. Han räcker då till åtminstone — det svarar jag för — — min egen gamla grå filt, lilla fröken — en af Hudson-Bay-kompaniets bästa — och nu bara vackert still, så får jag svepa om små fötterna — — så — och så — Ja, beg pardon, den kunde ju vara prydligare — litet blekt och sliten — har varit med om åtskilligt, skall jag säga. Du store Moses! — för alla de äfventyr — då jag bara tänker på huru den först kom i min ägo — — Berätta —? Ja så gärna, alltför gärna — bara vi fått det sköna kaffet ordentligt i oss, medan det är varmt och godt — — och påtären, den — — Ja, ja — herrskapet är väl snälla och tar för sig själfva, utan att jag behöfver truga — — Nå! — All right då!"

— Lilla Elsa Grauers satt inlindad från topp till tå och tittade med stora lysande ögon öfver kanten

på bortåt en kilometer grå filt, som en svalunge ur boet. Och i den svala nordiska sommarnatten, medan himmelen rodnade allt starkade öfver det glasklara hafvet uppe i nordväst och propellern bultade som ett oroligt hjärta, berättade gamle Max följande sannfärdiga historia:

— "Det var under min första Amerikatid, på en resa västerut som jag gjorde för bolagets räkning, som jag händelsevis kom att stanna några dagar i Venezia. Staden hette så. Vackert namn — jo, för all del, visst det, men kunde lika gärna hetat något annat, som kanske passat bättre. — — Låg så där rent tillfälligtvis utströdd på torra prärien, som en tappad smutsig kortlek på ett dammigt golf. Så någon vidare gondolstämning var det just inte öfver den staden, inte. Fans hvarken sjö, bäck eller flod i närheten; inte mera vatten än som pumpades upp till husbehof ur ett par artesiska brunner. Nå, folket var just inte vidare vildt begifna på att tvätta sig håller, så det betydde då mindre. Så länge det fans whisky, så var det nog för dem.

— Hur de någonsin fallit på den idén att bygga en stad där, vet inte jag. Hade väl haft sina skäl, eller inbillat sig att de haft dem; städer skjuta ju upp som svampar därute för resten och tyna bort igen, rätt som det är. Mycket till stad var det just inte håller — en lång gata och ett par dussin kringspridda hus för resten, här och där på de stora utstakade tomtorna — — alltihop rätt ruskigt och förfallet fast än knappast halffärdigt ändå. Men midt i allt eländet hade någon företagsam galning tagit sig för att bygga upp ett riktigt förstklassigt hotell — riktigt A 1 med stjärna. Stora luftiga verandor, snygga rum, goda sängar, — de måste ha kostat en förmögenhet bara att föras dit, ty det var tjugufem mil till närmaste järnvägsstation och vägen var — — well — — inte *precis* beräknad för *automobiltrafik*, så mycket kan man lugnt säga. Med ett ord — där fanns allt — till och med tvättställningar — som en sådan där prima gästgifvaregård tillhör — utom gäster. Med den varan tycktes det vara kient bestämdt. För tillfället voro de — utom mig, — summa fyra: Bankiren Josiah Paterson Mills från Chicago, mrs Josiah Paterson Mills, miss Kate Mills och mr Algernon Sidney Paterson Mills — alltså antagligen far, mor, son och dotter — hela herrskapet rent terribel öfvermåddigt förnäma och förstklassiga. Jag undrade en smula i mitt stilla sinne hvad det kunnat vara för konstig vind som råkat blåsa de där personligheterna hit ut på vilda prärien; men så småningom kom jag under fund med det — gubben tinade upp vid en cigarr och en drink ute på verandan i kvällsolen och blef meddelsam. Det var något trassel med hotellet som stod i skuld till Banken; och han hade efter många om och men själf farit dit för att ordna saken och titta litet på fastighet och lösören. På samma gång hade han föreslagit familjen att göra honom sällskap — tänkte det kunde roa dem att få sig en titt på afvigsidan af världen, sade han. Hade själf varit där en gång förut vid samma tid och mindes att det varit rätt nöjsamt. Dagen därpå var fjärde juli — Amerikas nationaldag, som herrskapet väl vet — och där plögade vara allehanda upptåg, som inte precis voro af det slag man dagligdags fick se nu för tiden — cowboys och kappridningar och galenskap af alla slag — Kate hade inte gifvit honom någon ro förrän hon fått följa med, och då Kate ville, så — —

— Miss Kate, ja — — syntes nog på henne att hon var van få sin vilja fram; det hade nog aldrig

fallit någon in att säga *nej* då hon sade *ja*, så länge hon lefvat, tänker jag mig. De ha det där sättet med sig, ligger rent i blodet på de amerikanska flickorna, hvad det nu kommer sig — skulle tro de vore födda till prinsessor och härtiginnor hvarenda en; och då kan det ändå vara kient nog beställt med stamträden, då en börjar titta efter. Men det kan ju förstås vara ras i dem också och då äro de högfärdigare öfver sitt gamla blod än alla Europas kungar och kajsare tillhopa — — jojo men. Hvad som de här Mills anbelangar så tror jag emellertid just inte de hade mycket i stamträdsväg att skryta öfver; men de hade det som gör nästan mera kraftig verkan hvad den yttre förnämiteten och högfärden angår: — guldslantarnes mångfald. — Efter hvad jag sedan fick höra hade namnet Josiah P. Mills lika god klang på börsen som någon af de andra sex sju världsberömda millionkungarne den tiden — — och guldet, guldet det — — — Jojo, det är nog inte så lätt att i längden se på sin medmänniska med den rätta kristeliga kärleken då man dagligen och stundligen blir påmind om hur otroligt mycket det ändå är här i världen som kan få köpas för pengar — ne-nej men. Hon kan säga huru man skulle bestått det provet? — Inte vet jag — — Pänningen har en förunderlig makt att skapa kyla omkring sig och förvända synen på folk.

— Nå, hvad jag skulle säga: den här miss Kate, hon hörde till dem som härja och ödelägga landet, hvarhålst de fara fram. Ett sådant där litet smidigt väsen, lätt och mjuk och lekfull och full af upptåg och galenskaper som en kattunge — en sådan där som bara vill roas, leka och smeka och som — med förlof till sägandes — en stor stark karl rakt mot sin vilja känna sig frestad att ta upp på armen och bära öfver alla lifvets besvärigheter, bara därför att hon är så liten och späd och fin att man inte begriper hur hon skall kunna reda sig på egen hand — — Ha de då till på köpet — som hon — ett par stora, strålande, smältande mörkblå ögon, som de förmodligen ärfte af någon farmor eller mormor som känt och genomlevat allt det vackra och djupa underbara som de själfva icke ha någon aning om fast ögonen tala där-om, då — — ja, då, — Gud nåde den stackare som råkar ut för dem! — Den som följer ett sådant irrbloss kan vara så långt ute i träsket att han aldrig kan krafla sig i land igen, förr än han vet ordet af — — — Ja, söt var hon, det är visst och sant det var synd att säga annat — rent bedårande. Och — den där första kvällen — — Ja, jag hade ju varit med om åtskilligt och hörde inte precis inte till de oerfarna, fast jag var ung ännu den tiden — — men jag erkänner, jag medger att — — well! — Det var inte utan att det blef en smula vimmelkantigt i hufvudet på mig — — vi hade, jag vet inte hur, kommit alldeles för oss själfva i ett hörn på verandan. Hon satt där hopkrupen i gungstolen, svept i en stor mjuk hvit spetschal som i en sky — — hennes lilla hufvud, med det ljusa burriga håret, kom mig just att tänka på de där små söta änglarne utan kroppar, som man ser på målningar ibland — — Månen gick upp öfver prärien, stjärnorna kommo fram, stora och hvita, högt uppe i det blå hvalvet — — Skymningen dolde allt det fula och tarfliga i närmaste omgifningen, allt skräp och smuts, alla gamla konservburkar och skor och rostiga kaminrör och annat smått som man inte är så noga med att ställa undan i sådana där världens utkanter; man såg bara den oändliga vidden och kände hur luften svepte in, ren och frisk och obesmittad, öfver ett land utan gräns och utan människoboningar — rakt som det kunnat vara då morgon och afton bildade den första skapelsedagen — — Ja, jag

skall säga herrskapet att man känner sig liksom litet närmare urtiden i de där trakterna — åtminstone gjorde man det då för tiden, nu är det nog annorlunda — — Nå, emellertid, — jag satt där i månskenet med flickan — man och kvinna, som de varit af begynnelsen — unga voro vi båda och hon log och frågade och hviskade — fick mig, jag vet inte hur, att berätta både ett och annat om mig själf och äfventyr jag upplefvat till lands och vatten, öden och farligheter af alla slag, om vilda djur och vilda människor och lif och död och hunger och dyr tid — kort sagdt, sådant som man ju får vara med om litet hvar och som inte synes oss så vidare märkvärdigt medan det påstår, fast det kanske kan låta litet konstigt då det berättas en sådan där stilla aftonstund — — — Hon hörde på med o! och ack! — och: *Ni är ju en verklig hjälte m:r Maxwell!* — och: *Tala om mera, mera!* — och så vidare, och såg på mig med de där underbara ögonen som alltid tycktes säga: — *Jag känner så oändligt mycket mera än jag någonsin kan uttala!* — tills det verkligen började gå litet rundt för mig — — Till sist — — hon hade fått mig att berätta en historia som jag annars inte gärna talar om, därför att — — nå ja, det kan vara det samma — — men — — nog sagdt: jag skälfde nog en smula på målet, kanhända. Och i detsamma kom en liten, mjuk, varm hand smygande under spetsarne och lade sig på min och tryckte den — — *great Scott!* — Hon hade tårar i ögonen — —

— — Jojo! — Hvem vet hvar det kunde sluta. Det rent svartnade för ögonen på mig — — En sådan där liten hand kan verka som ett helt elektriskt batteri, skall jag säga — — Men försynen vakade den gången. Det ramlade litet bakom oss — det var unge herrn som kom och stötte till ett par stolar i förbigående. Han böjde sig ned och hviskade något till henne och hon for upp som en fjäder, dansade rundt och började klappa i händerna.

“Hvad säger du Algy, bal, *Cowboysbal*, här i morgon afton! — O, delightful! — Hör ni det, m:r Maxwell? — Jaså ni visste det! — Och här sitter ni och berättar sentimentala historier i månskenet och narrar mig att gråta och glömma det allra viktigaste! — *Hvar* i all världen hade ni era tankar, m:r Maxwell? —”. Hon gaf mig en blick under sina långa ögonhår — den kom öfver mig som en kalldusch, fastän den inte precis var menad på det viset, förstås; men människohjärtat är ett genstörtigt ting. Jag nytrade till med samma, som väl var. “Kom nu, så gå vi och supéar — och så berättar ni oss litet om de där vildmänniskorna — Cowboys, menar jag. De göra sig charmant i romaner — — och på cirkus — — men ett äkta, lefvande exemplar har jag ännu aldrig sett. Tror ni de dansa i ridstöflar och sporrar — hvad? — Tror ni jag skulle kunna tämja en sådan där vilde — hvad Algy, hvad m:r Maxwell — om jag riktigt gjorde mitt bästa? — Vill ni slå vad med mig — — Åhnej, gör inte det — — ni bara förlorar — förlorar — förlorar — —”

Hon fladdrade bort som en hvit fjäril längs den månlysa verandan, skrottande och gnolande för sig själf.

— Unge herrn stod och snodde sina ljusa mustascher och såg efter henne.

— *W-e-e-ll — you bet!* — mumlade han med sin långsamma nästön — “Jag skulle just inte råda någon att riskera någon större summa — inte precis någon större summa egentligen — — —”

* * *

Morgonen därpå väcktes vi af ett sjuhelsikes kolorum.

Alla stadens klockor ringde — ja, det var nu för resten inte så storartadt som det låter, ty de voro

bara två — metodistkapellet och den lilla tarfliga kyrkans och närmast att jämföra med vanliga välling-klockor, fast de skramlade så godt de förmådde — och allt hvad lif och anda hade gjorde sitt bästa för att föra oljud. Hvarenda mansperson som kunde hålla i ett skjutvapen gick på och bommade och sköt som om det gällt att värja lifvet mot en hel indianstam på krigsstråten — fast bara med löst krut förstås.

— Värden, som allt jämt gick i krumbukter som en ål af underdånig vördnad och tjänstaktighet mot den store bankpotentaten, passade själf upp vid frukostbordet och hade därunder en hel del att meddela. Där slogs på stort, skall man tro. Hotellet bjöd på gratis förtäring hela dagen — kalla rätter, stek och paj så mycket folk ville proppa i sig — allt fritt — utom dricksvarorna förstås; — se det var just *det* som var knuten: de skulle betala kalaset, och det var nog inte så illa uträknadt heller. Han gnuggade sina feta ringpnydda händer — det artade sig bra allaredan och bättre skulle det bli frampå dagen, då cowboys började komma in. De väntades manstarka den dagen — det skulle bli stor kappridning på aftonen, — första priset två hundra dollars — hade de vett borde de väl låtit hästarne hvila ut en smula först, men när tänkte de galepannorna på sådant —? Och så balen sedan på natten — ja, han tänkte nog det kunde roa herrskapet — se pojkarne dansa och galnas, det var granna karlar ibland dem och för den som inte var van vid det kunde det vara rätt så godt som en hel cirkus — — ja, han hoppades herrskapet skulle bli belåtna — — ödmjukaste tjänare — ber så mycket om ursäkt, — och så sprang han till sina kära korkar igen, medan vi slog oss ner på den långa verandan för att se på folklifvet.

— Jo, där var ju en hel del att titta på förstås. Venezia hade gjort sitt bästa, både med flaggor och annat, och var det inte så precis förstklassigt alltihop så var det så mycket mera välment; hufvudsaken var att de voro belåtna själfva. Miss Kate var också belåten — hon skrottade så de hvita tänderna lyste, klappade i händerna och påstod att hon aldrig i sitt lif haft så roligt — eller sett en sådan samling otäcka fågelskrämmor. Ja, det finns ju alltid en hoper underligt folk i sådana där utkanter af värdsalltet och en del af de kuriösaste hade visst stämt möte här — — konstigare kroppar har jag sällan sett, det medger jag, och temligen onyktra var dom samt och synnerligen redan i arla morgonstunden — — se, det var naturligtvis en hederssak att göra skäl för den fria förtäringen, skall jag säga, och ingen ville vara sämre gentleman än den andre, det var en sak, det. — Brandkåren kom anryckande med sina gamla handsprutor och sin nya ångspruta, pumpade blankt upp allt det lilla drickesvatten som fanns i brunnarne och sprutade gladeliga på både människor och djur så det skvalade i rännstenarne — — så marscherade stadsmusiken upp med pukor och trumpeter, bom, bom, bombombom, Hail Columbia och Yankee Doodle — — upp och ner och ner och upp igen för den långa gatan med allt folket efter sig — — ja, de kunde väl vara en femti, sexti stycken, men de rörde upp damm som de varit sextitusen och skrålade som de varit hundra — — ja, som sagdt: de gjorde sitt bästa och dagen var glad.

— Bäst det var så blef det litet extra rörelse i hopen — folk började titta bortåt slutet af gatan, det hördes støj och rop och skott på afstånd och här — hopp!! Kom det som en stormvind — en skara ryttare i sträckt karriär, den långa sandiga gatan stod i en enda rök och det dånade i marken under häst-hofvarne. Fotgångarne skingrades åt alla håll med

skratt och skrik — rent förunderligt att ingen blef skadad eller öfverriden — men därute är det just ingen som tänker på att taga vara på sin broder — — man är van att reda sig själf, skall jag säga, och den som icke ser upp får fåla följderna.

— Det var en grann syn och vi reste oss alla ofrivilligt för att se bättre. Utvaldt folk på sitt sätt allesamman — — ja det är ju gifvet att det icke är några vekluga eller mammas gossar precis som ge sig till det där lifvet, utan världens vandrande ridderskap, sådant det funnits i alla tider i en eller annan form efter hvad jag kan förstå — friska kroppar och oroliga hufvuden, galningar och äfventyrare, mänsklighetens eviga ungdom så att säga, för hvilken stugan alltid blef för trång och som därför måste ut att eröfra världen — — vikingar, romerska legionärer, conquistadorer, landsknektar, västerns pionjärer, passande folk af alla slag, hvad de än kallats — lifvets gränssyttare, vilda, djärfva, öfverdådiga sällar, som en hel hop snälla beskedliga människor korsa sig öfver, men som andra — jojo — jag kännes vid min svaghet all, jag hör nog till den sorten — inte kunna låta bli att hålla af i alla fall.

— Granna gossar, som sagdt, unga och smidiga, brunbrända och klarögda hvarenda en — och rida kunde de — Christopher Columbus! — vi höll andan litet hvar medan de svepte förbi som en tornado, gatan i ända, gjorde helt om och kom dundrande upp igen och så — ha, upp!! — i ett ryck höllo in de rykande hästarne framför hotellet, fyrade af revolverarne i luften och kastade sig ur sadlarna.

“Wests och Actons folk och en del af gossarne från Medicine Creek“ sade någon bredvid mig. “Från Harrisons ha de längre väg — de komma senare.“

— De sågo om sina hästar, bundo dem vid det långa stängslet längs själfva gatan som var afsedt för sådant och kommo sedan uppför trappan och in på verandan, som i ett nu blef myllrande full af långa, smärta, seniga gestalter i stora grå hattar och franspnydda hjortskinnshaparreros med patronbältet snedt öfver höfterna, revolvern instucken i lifgördeln och stora klirrande, skramlande sporrar — ofta af gediget silfver — med tumslånga taggar. Det blef skratt och skoj och skämt utan all ända och bägare fylldes och tömdes manhaftliga. Men törsten var inte så stor ändå att inte ögonen allt oftast drogts åt det hörn där miss Kate satt tillbakalutad i sin gungstol med guldhåret som en gloria kring ansiktet under den stora hvita parasollen och skälmen lekande i alla kindernas gropar — — en sådan syn hade nog inte ofta skådats i de trakterna; sådana blommor växa i allmänhet inte därute i prärielandet förstås — — Hon märkte nog hur det verkade — ja, lita på det — och det försatte henne i ännu bättre lynne.

„Men de äro ju förtjusande — — *splendid, perfectly splendid!*“ hviskade hon — “sådana figurer — och se bara huru de gå — — den där styfva kavalieristgången — med de stora sporrarne, som klirra — — — det är så man kan bli kär i dem — — de gå väl aldrig till fots, eller hur? — Åh, man ser det på dem. Nej, Algy, nej — — du måste, du *måste* hämta hit en eller ett par åt mig, jag måste se dem på nära håll — — se om det går att tämja vilddjuren —! — Seså, gå nu — — Den där länge, mörke romanhjälten med svarta ögonen och krulliga håret — — *den* där i hörnet! — med röda halsduken — — den vill jag ha hit — — Han ser lofvande ut, gå och hämta honom, säger jag — presentera honom för mig — hitta på hvad förevändning du vill, *men skaffa hit honom!*“

(Forts.)

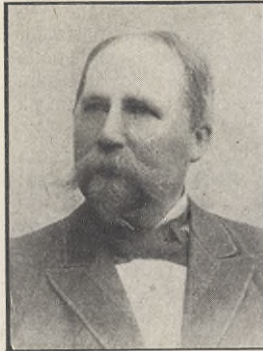
N. J. T. SELANDER.

Öfversten vid Västerorrlands reg., Nils Johan Theodor Selander, kunde d. 17 maj fira sitt 40-års officers-jubileum. F. 45, öfverste i armén 98, chef för Västerorrlands reg. 99. Var 85-94 lär. vid krigsh-skol., 95-98 chef i. infant-vol-skolan å Karlsborg. Framstående kartograf, är S. särdeles konst- o. musikintresserad.

J. P. FALK.

Fabrikören i Karlstad, J. P. Falk, fyllde den 6 juni 88 år. Förut ledamot af stadsfullmäktige och drättselkammaren.

J. F. WOLLTER.

Stationsinspektoren vid Getinge station, Justus Fredrik Wollter fyllde 50 år den 16 juni och kuude då samtidigt fira 30-årsjubileum som ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar.

A. H. N. LINDEGREN.

T. f. rektor vid läroverket i Varberg, fil. kand. Adolf Henrik Natanael Lindegren fyllde den 3 jun, 55 år. Stadsfullmäktig.

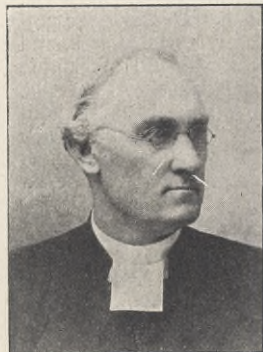
A. ZETTERSTEN.

Marinintendenten Axel Zettersten fyllde den 6 juni 65 år. Stud. 57, kamrer vid flottstationen i Stockholm 75, intendent 86, marinintendent 03. Författare af Svenska flottans historia 1521-1680 m. fl. arbeten.

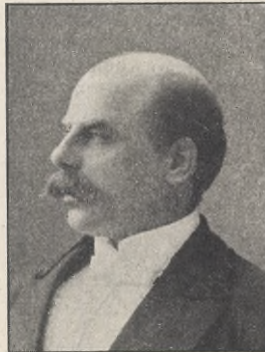
C. D. L. V. W:SON MUNTHE.

Öfversten vid fortifikationen, Carl David Ludvig Vilhelm W:son Munthe fyllde den 7 juni 55 år. Officer vid ingenjörskåren (nu fortifik.) vid 17 års ålder, öfverste 01. Chef för fortifik.-stabens huvudstation, för arméförv. fortifik.-dep militärbyrå och för marinförv. fortifikationsafdeln. L. K. Kr. V. A. m. m.

N. KÄLLOFF.

Kyrkoherden i Vernamo, Nils Källoff, fyllde den 6 juni 60 år. Präst 71, pastorex. 74, komminister i Aringsås 76, Helleberga 82, kyrkoherde i Traheryd 84, Vernamo 94. Inspektör för Vernamo privata elementarläroverk 03.

M. ELFSTRAND.

E. o. professorn i farmakodynamik och farmakognosi i Uppsala, Märten Elfstrand, fyllde den 29 maj 45 år. Stnd. 83, med. lic. 93, med. dr 95.

F. FREDRIKSSON.

Kyrkoherden i Kila (Värmland), Fredrik Fredriksson, fyllde den 7 juni 60 år. Stud. 68, pastorexamen 75, komminister i Öhne 74, regementspastor vid Värmlands fältjägarkår 76, komminister i Frykerud 78, kyrkoherde i Kila 90.

C. A. G. LILJENSTOLPE.

Kaptenen i Kalmar regementes reserv, Claes Axel Gustaf Liljenstolpe fyllde den 6 juni 60 år.

C. H. E. LEWENHAUPT.

F. d. biblioteksamanuensen vid Uppsala universitet, bibliotekarien, greve Carl Harald Eugène Lewenhaupt, fyllde den 7 juni 55 år. Stud. 68, fil. kand. 76, bibl.-amanuens 82, atsked 97. Fil. hedersdr vid Uppsala univ.-tet 93, ordf. i styr. för Tekn. skolan i Örebro, m. m. Bor å Söbylunds fideikommiss.

P. P. O. ÅSTRAND.

Kaptenen i Västgöta regemente, reserv, Per Philip Ossian Åstrand, fyllde den 15 juni 60 år. Brandchef i Skara, v. ordf. i Skaraborgs skytteförbunds verkst. utskott. Innehåder flera kommunala befattningar.

PORTRÄTTGALLERI

L. JAGERSKIÖLD.

Till intendent vid Göteborgs musei zoologiska afdelning har utnämnts docenten vid Uppsala universitet, Leonard Jagerskiöld. Född 67 i Helsingfors, stud. i Uppsala 87, fil. dr och doc. i zoologi 93. Utgivit åtskilliga arbeten i sitt fack.

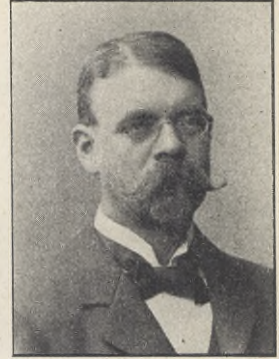
A. PETERSON.

Fabrikören i Stockholm, Axel Petersen fyllde den 17 juni 60 år.

C. G. W. SINCLAIR.

F. d. kaptenen vid Andra Lifgrenadierregementet, greve Carl Gustaf Wilhelm Sinclair, fyllde den 3 juni 55 år. Underlöjtnant 71, kapten 87, afsked 01. Bebor Näs säteri.

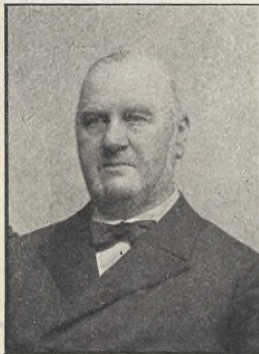
G. H. BJÖRKMANSON.

Innehafvaren af apoteket i Öfverluleå, Gustaf Hjalmar Björkman fyllde den 22 maj 55 år.

J. MILLAR. †

Grosshandländen i Göteborg, John Millar afled den 5 juni. Född 33 i Skottland inflyttade M. till Sverige 60, där han i Göteborg etablerade den firma som bär hans namn. En af stiftarne af Nora-Karlskoga järnväg och ledamot af dess styrelse.

O. NAUCLER. †

Den 29 maj afled i Grissehamn direktören för Koltransportaktiebolaget i Stockholm, Olof Naucleer, 72 år gammal.

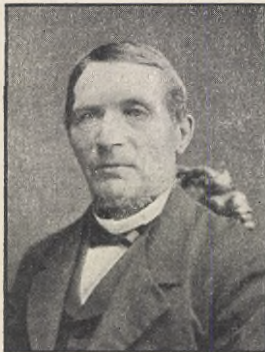
A. WEDBERG. †

Den 4 juni afled öfveringenjören vid Nykroppa bruk, Anders Wedberg, vid 50 års ålder. W. hade konditionerat vid utländska järnverk och företagit flera längre utländska studieresor.

G. ROBERT. †

Handländen i Kalmar, Gustaf Robert, afled den 28 maj. Medlem af stadsfullmäktige.

A. F. BREITENAU. †

F. grosshandländen i Malmö, Anton Ferdinand Breitenau, afled den 30 maj vid 85 års ålder. Född på Lolland af tyska föräldrar, kom B. till Sverige, grundlade affärer i Lund och Malmö, flyttade till Köpenhamn samt har sedan 20 år nu bott i Malmö.

C. J. FAGERSTRÖM. †

Extra rådmannen i Linköping, f. d. fabrikören Carl Johan Fagerström afled den 26 Juni nära 70 år gammal. Stadsfullmäktig och ledamot af kommunala styrelser m. m.

DAVID SVENSON. †

I Ronneby afled den 10 juni fabrikören i Borås David Svenson vid 56 års ålder. Ansågs som en af Borås-industriens mest framstående förmågor. Grundade Viskabergs Fabrikers Aktiebolag.

O. KILMAN. †

Den 4 juni afled i Stockholm kaptenen vid Vaxholms grenadierregemente Oscar Kilman. Född 44, underlöjtn. vid Vendes art.-reg. 65, transp. till Kronprinsens husarer, löjtnant vid Hallands bataljon 87, (sedan 01 i Vaxholms gren.-reg.) Kapten 97.

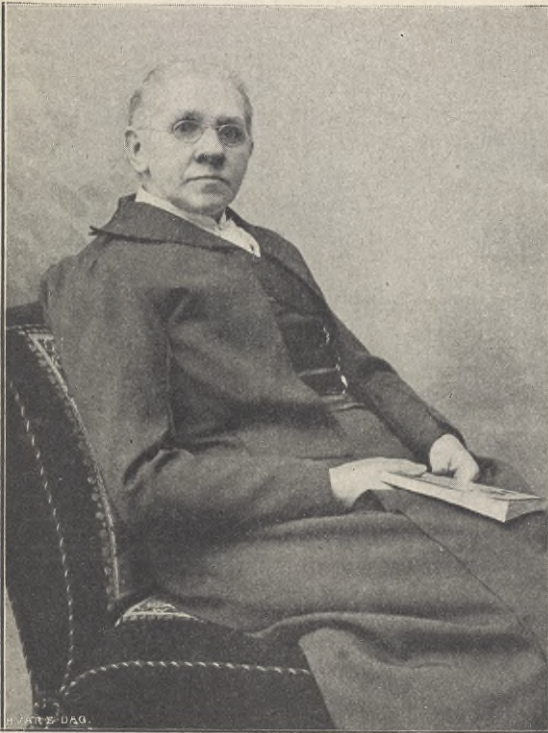

Foto. Jonason. Gbg.

EVA RODHE.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Med innevarande vårtermins slut lämnade stiftarinnan af Praktiska Arbetskolan i Göteborg, fröken Eva Rodhe, sin verksamhet som föreståndarinna för samma skola. Fröken Rodhe har gjort en, speciellt inom området för slöjd vid barnens undervisning, betydande insats i svenskt skolväsen.

HVAR 2 DAG.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.

80 ÅR DEN 6 JUNI.

80 år fyllde den 6 juni den bekante jägaren och författaren Gustaf Schröder, sedan 1887 bosatt i Stockholm. Född på Edsvalla bruk i Nor, Värmland, hade S. anställning vid sågverk i sin fosterbygd 1847—63 och i Dalarna 1863—84 och var sedermera bosatt å sin egendom Edsfors i Värmland, tills han flyttade till hufvudstaden.

S., som är en veritabel friluftsmänniska och ännu i dag kan gå sina mil om dagen, debuterade 1867

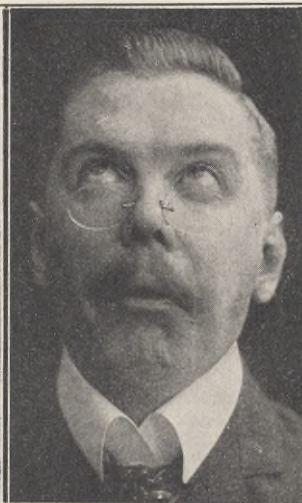
som författare med "En björnjakt i Dalarna" i Sv. jägarförbundets nya tidsskrift. 1888 utgaf han boken "Minnen från skogarne och jakten", och har sedan utgivit en mängd arbeten, förnämligast innehållande jaktminnen o. d., men somliga, t. ex. "En bruksbokhållares minnen", "Gamla minnen", m. fl., äfven kulturhistoriskt intressanta. S. har äfven skrivit goda pojkböcker, och den gamle har ännu flera manuskript "på lager".

En populär person, icke blott i Stockholm utan ock vida omkring är den bekante Frödingstolkaren civilingenjören *Hugo Duhs*, som den 16 juni fyllde 26 år. D., som är anställd som ingenjör vid Aktieb. Gerh. Arehns mek. verkstad i hufvudstaden, har oakadt sin ungdom gjort sig känd såväl bland the upper ten thousands som bland de djupa leden. Han har vid olika tillfällen uppträdt för de kungliga, liksom hans folksoiréer under den gångna säsongen varit fulltaligt besökta. D. har vidare gratis sjungit på sjukhusen, och på en af honom anordnad särskild soiré sjungit in pengar till Frödingsfonden samt äfven medverkat till insamlingen åt den store skalden i sin hembygd, Värmland, och annorstädes.

Det ena af våra porträtt är vid föredragning af Olof von Dalins kalottpredikan.

Foto. Wiklund, Stockholm.

Kliché: Bengt Silfverparre.

HUGO DUHS.
Den populäre Frödingssångaren.

